

NÉPÚJSÁG

2025. október 4.,
szombat

LXXVII. évfolyam
224. (22090.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 2⁶⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Lányok és fiúk számára egyaránt

26 éves korig ingyenesen igényelhető a HPV elleni védőoltás

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Október 1-jétől a 26 év alatti fiatalok számára ingyenesé vált a méhnyakrákot is okozó HPV (humán papillomavírus) elleni védőoltás Romániában. A 26 évesnél idősebb, de 45 évesnél fiatalabb nők pedig továbbra is 50 százalékos kedvezménnyel juthatnak hozzá az oltóanyaghoz – tette közzé az egészségügyi minisztérium.

Mint ismeretes, eddig az oltás a 11 és 18 év közötti lányok és fiúk számára volt ingyenes, míg a 19–45 éves nők 2023 decembere óta 50%-os árkedvezménnyel juthattak hozzá. Idén májusban a képviselőház

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Bookfest – X. Marosvásárhelyi Könyvszalon

Újabb nagy, országos rendezvény bizonyította, hogy Marosvásárhely a könyvek városa. Szeptember 25–28. között négy napon át ismét könyvbarátokkal telt meg a Nemzeti Színház előcsarnoka.

3.

Dimény Áron és Kacsó Edith kapja a Filmtettfeszt idei nagydíjait

Dimény Áron kolozsvári színművész kapja a 25. Filmtettfeszt Erdélyi Magyar Filmszemle Sárga Csikó díját, a Fám Erika-díjat pedig Kacsó Edith bukaresti újságíró veheti át ma, szombaton, a kolozsvári Győzelem moziban.

5.

Kusztos Endre 100

Százéves lenne az immár egy évtizede tragikusan elhunyt művész, aki alkotóként és emberi személyiségevel is a legkedveltebbek közé tartozott.

5.

Évadnyitás Ruminivel

Tengeri kalandok az Ariel színházban

Rumini, a kalandvagyó egércsibész és tengerész barátai izgalmas történetével ajándékozta meg közönségét a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház az új évad szeptember 26-ára, péntek délutánra időzített első premierjén. A Berg Judit közkedvelt meseregényciklusának harmadik, Rumini és a négy jogar című kötetéből született előadásról a bemutató előtti délelőttön Székely Andrea magyarországi rendezővel beszélgettünk.

Nagy Székely Ildikó

– 2014-ben a veszprémi Kabóca Bábszínházban kelt először életre Rumini világa, most pedig, tizenegy évvel később, az Ariel színpadán ölt újra testet ez az egzotikus meseuniverzum. Hogyan találta meg a vásárhelyi társulatot az Ön által rendezett történet?

– A magyarországi bábszínházak élő kapcsolatot tartanak fenn a romániai magyar bábszínházakkal, látjuk egymás előadásait, beszélgetünk egymással, a fesztiváljainkon találkozunk. Az Ariel színház

csapatával is régóta ismerjük egymást, bár ez az első közös munkánk. (A kolozsvári bábszínházban viszont már rendeztem, és Nagyváradon is.) Azért esett a Ruminire a választásom, mivel a veszprémi bábszínházban hosszú ideje nem játsszák ezt az előadást, a bábok egy raktárban pihentek a többi kellékkel együtt. Megkérdeztem az intézmény új, fiatal igazgatóját, Markó Róbertet, hogy mit szól az ötletemhez, és mivel pozitívan állt hozzá, összehoztam a partnereket. Az előadás terve körülbelül egy éve kezdett

körvonalazódni, a konkrét próba-folyamatot szeptember 1-jén kezdtük.

Friss szemmel újraálmódni...

– Miben különbözik a marosvásárhelyi előadás a veszprémitől?

– Leginkább abban, hogy az ottani mesejáték kétfelvonásos volt, itt pedig egy felvonás lett belőle. Ezért ki kellett vennünk bizonyos jeleneteket, amiktől tömörebb lett az előadás.

– Mi alapján válogattak a maradó, illetve kimaradó mozzanatok között?

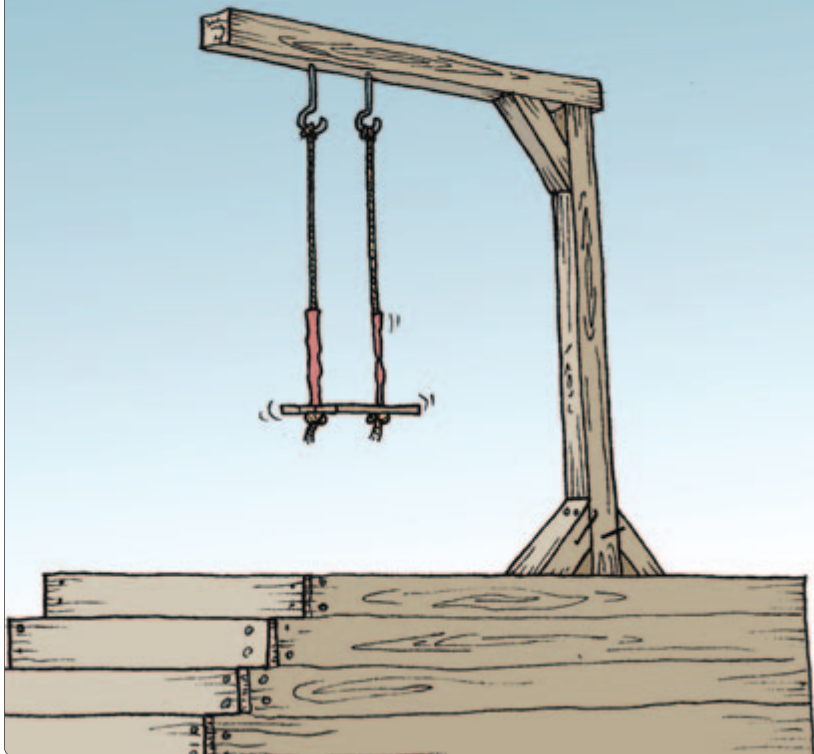
– Friss szemmel kellett ránézniünk a mesejátékra, és el kellett döntenünk, hogy melyek azok a jelenetek, amelyek előre viszik a történetet, és melyek azok, amelyek inkább valamilyen hangulatot hoznak. Mérlegelnünk kellett,

(Folytatás a 2. oldalon)

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

SZÖVEG NÉLKÜL

OKTÓBER

4

SZOMBAT

Ma **FERENC, HAJNALKA**,
holnap **AURÉL** napja

Az év **277.** napja, hátravan **88** nap

IDŐJÁRÁS

Felhős

Hőmérséklet:

max.: **11 °C**

min.: **7 °C**

naptár

Isten éltesse!

AURÉL: a latin Aurelius nemzet-ségnévből származik, amelynek jelentése: aranyos. Női párja: Aurélia

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. október 3.	
1 €	5,0889 lej
1 \$	4,3349 lej
100 Ft	1,3095 lej
1 g arany	538.1818 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

26 éves korig ingyenesen igényelhető a HPV elleni védőoltás

(Folytatás az 1. oldalról)

döntő házként elfogadta, hogy az eddigi 11–18 éves korosztály helyett 26 éves korig ingyenesen elérhető legyen a méhnyakrákot is okozó HPV elleni oltóanyag, majd a kormány augusztusban sürgősségi rendelettel hagyta jóvá a módosított jogszabály alkalmazási normáit.

Az életkor kitolásának a célja, hogy minél több fiatal hozzáférjen ingyenesen a vakcinához, és szerezzon védelem a humán papillomavírus okozta fertőzésekkel és az ezekhez köthető daganatos betegségekkel – például a méhnyakrákkal – szemben. A szakemberek szerint a méhnyakrákos esetek több mint 95%-át a HPV vírus okozza. A humán papillomavírus ugyanakkor több más daganattípus kialakulásáért is felelős: az anusrák közel 90%-áért, a szájüregi és garatrák több mint 70%-áért, a hüvelyrák 70%-áért és a szeméremtest-rák 43%-áért.

Az egészségügyi minisztérium közleménye szerint azok, akik beadatnák az oltást, a családorvosuktól kérhetik a receptet, amellyel ingyenesen kiválthatják az oltóanyagot valamelyik gyógyszerárban, majd el kell

menniük beadatni a családorvoshoz vagy egy olyan szakorvoshoz, aki erre jogosult. Az ajánlások szerint a 15 év alattiaknál két dózisu oltásséma alkalmazandó, afölött pedig három.

A védőoltás maximális védelem nyújt, amennyiben a szexuális élet megkezdése előtt, 11–14 éves korban van beadva, viszont később, 45 éves korig be lehet adatni, és életre szóló védelem biztosít azon törzsek ellen, amelyeket tartalmaz az oltás.

Romániában évente átlagosan 3500 nőt diagnosztizálnak méhnyakrákkal, és több mint 50 százalékuk elveszíti a harcot a betegséggel szemben, amelyet 100 százalékos biztonsággal meg lehetne előzni a HPV elleni oltás beadatásával. Az Országos Közegészségügyi Intézet idén tavasszal közzétett adatai szerint a méhnyakrák bármely életkorban felütheti a fejét, azonban a leggyakrabban a 35–44 év közötti nőknél állítják fel ezt a diagnózist.

Tengeri kalandok az Ariel színházban

(Folytatás az 1. oldalról)

hogy mikor mi a fontosabb: a hangulat vagy a történet bizonyos pontjainak megerősítése.

– Milyen volt újra életre kelteni a tizenegy éve született bábokat?

– Nagyon jó érzés volt. A mesejáték egész világát egyébként Míró katalán festőművész, grafikus, szobrász művészete hatja át, a különös formáknál, vonalvezetéseknél ez volt annak idején az inspirációforrás.

– Hogyan értékelné a közös munkát a vásárhelyi társulattal?

– Korábban több előadásban láttam az itteni bábszínészeket, így volt már egy kialakult képem róluk. Nagyon inspiráló volt velük dolgozni, sok új dologgal gazdagították a játékot. Ezt vártam is, hiszen egy új szereposztásban és közegben felújított előadásnál az a jó, ha minél több szempontból különbözik a produkció az eredetitől. Az, hogy a darabban két egyetemista – Kő-

rösi Áron és Nagy Máté – is játszik a tanárával együtt, érdekes dinamikát adott a próbafolyamatnak, bizonyos momentumokban nagyon szépen kirajzolódtak ezek a tanár-diák-viszonyok. A főszereplőt egyébként Áron játssza, Rumini legjobb barátját, Balikót pedig Máté.

Az egész színpad egy tenger

– Beszéljünk kicsit magáról a történetről. Kiknek szólnak leginkább Rumini kalandjai?

– A nagycsoportos óvodások és a kisiskolások a fő célközönség. Ami a mese cselekményét illeti, a középpontban természetesen Rumini, a bátor, csibész kiséger áll, akinek a szíve mindig a helyén van. Jó barátai vannak, akikkel lehet kalandozni, és akik ugyanakkor egy bizonyos kontrollt is jelentenek a számára, az ő leleményessége azonban mindenképpen nélkülözhetet-

len, akár a világ megmentéséhez is.

– Mit adhat ez a történet a gyermekeknek elkísérő felnőtteknek?

– Mivel valamikor a felnőtt nézők is voltak kis csibészek, a főszereplővel ők is tudnak azonosulni. Emellett a cselekményben sok olyan helyzet megmutatkozik,

ami az intrikáról szól, és az igazságérzetünket hozza felszínre.

– A látványvilág külön élményt sejtet.

– A Rumini-történetek tengeri világa bennem a Földközi-tengert és szigeteit idézte fel. Azon gondolkodtunk Bodnár Enikővel, az előadás tervezőjével, hogy hogyan lehet egy olyan univerzumot megvalósítani, amelyben az egész színpad egy tenger. Úgy alakítottuk ki a teret, mintha valóban ebben a végtelen vízben lennénk, és kis állványokon szigeteket hozunk be. Az előadás alatt animációs betétek, Máriás Attila alkotásai próbálnak valamilyen távlatot mutatni a felbukkanó szigetekről. Ez is hozzájárul a tengeri dimenzió érzékeltetéséhez.

– Hogyan illeszkedik ehhez a világhoz a mesejáték zeneisége?

– A Földközi-tenger körül egy csodálatos zenei világ fedezhető fel, görög, olasz, spanyol dallamok, délen észak-afrikai motívumok, szerb zenék, ezt szerettem volna megidézni az előadás alatt. Bakos Árpád zeneszerzőt éreztem erre a legmegfelelőbbnek, ő ugyanis délszláv területen lakik, rengeteg szerb

zenéssel játszik együtt, így jól ismeri ezt a miliőt. Egy nagyon sokszínű, izgalmas zenei világot teremtett.

– Milyen bábtechnikákra épül az előadás?

– Mivel a bábszínészek szigeten játszanak, fontos szerep jut a hátulról mozgatott figuráknak, de emellett sok más technika is érvényesül, többek között a sziluettjáték.

– Meglátása szerint hogyan lehet a digitalizáció korában képernyő előtt felnövő gyermekeket visszacsábítani a bábszínház varázslatába?

– Úgy gondolom, hogy minden előadó-művészeti műfaj egy külön energiát teremt abban a térben, amelyben létezik, és ezt semmi más nem adja meg. Egymás megérezése közben elindul egy folyamat, amely egy közös háromdimenziós világot hoz létre, és ebben a világban oda-vissza hatások vannak. A bábszínházban az a csodálatos, hogy a gyermeki képzeletvilágból indul ki, amelyben minden élővé varázsolható. Mi abból építkezünk, hogy mindennek lelke tud lenni, ha lelket adunk neki.

Fotók: Fehér Csaba

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐHELYETTES:
Vajda György
LAPSZERKESZTŐ:
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroksa. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.

Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro

SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro

Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.

A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.

Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.

Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

SZERKESZTETTE: NAGY MIKLÓS KUND

Szente B. Levente

Aphroditét kivéve

alacsonyabban álltunk a piramisoknál
ha emlékszel egy színház épült a város fölé

álmaimban gyakran eljártam mellettük
mondtad te mindenén átláttál

vajon a pince vagy a padlás amit apáink építettek
és hogy penészes bábokkal játszhatok-e

azon gondolkodtam ki vagyok én hogy számra vegyelek
kőkemény téglák és kövek között nyelved öltötted rám

megannyi ajtó mi utánunk marad
jól kigondolt tükörkép-szerkezet mindenhol odabent

régi bölcsesség – csöndre intenek a rozsdás mozdulatlan kilincsek
végre megértettem miért vált irányt folyton a víz a szélkakas

azt mondják
Aphroditét kivéve

Bözödi esőkönyvek

(Bözödi György emlékére)

Isten szemeiben
egy falu sosem válik köddé!
Csak időről időre eltakarják
az esőkönyvek.

Visszatérő... Jaeger Tibor grafikája a Stockholmi Galleri Lyktanban nyílt kiállításán

Bookfest –

X. Marosvásárhelyi Könyvszalon

Újabb nagy, országos rendezvény bizonyította, hogy Marosvásárhely a könyvek városa. Szeptember 25–28. között négy napon át ismét könyvbarátokkal telt meg a Nemzeti Színház előcsarnoka. Az ősze eleji Bookfest, ezúttal a tizedik, hatalmas felhozattal teremtett kedvet az olvasáshoz. Több mint 80 új címmel rukkoltak elő a román kiadók, az újdonságok a kortárs román irodalom legjelentősebb szerzői közül többet is felvonultattak. Radu Paraschivescu, Doina Ruști, Cristian Preda, Vlad Zografi, Andreea Irimia neve szerepelt a meghirdetett programban. A helyi írókat Iulian Boldea és Al. Cistelean képviselte új kötetével. A jubileumi esemény nyitónapján koncertezett a Tibrius vonósnégyes.

Szombat délnélben az előcsarnok alsó szintje és a két lépcsősor anynyira tele volt fiatalokkal, hogy szinte járni se lehetett. Az emeleti standok tere már szellősebb volt, így ráérősen lehetett tallózni a kínálatban, volt miből. Kedvet kaphattunk a közelgő 31. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár forgatagához is. Azt 2025. november 13–16. között rendezik meg.

Könyvbemutató a Bookfesten, a X. Marosvásárhelyi Könyvszalon rendezvényén a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház előcsarnokában 2025. szeptember 27-én Fotó: N.M.K.

Rekordok a 30. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon

Janne Teller és Románia az idei díszvendég

Az országok közül a díszvendég Románia, a szerzők közül pedig Janne Teller dán író az idei 30. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, amelyen rekordszámú, 162 kiállító, 118 program és háromszáznál is több dedikálás várja a közönséget október 2. és 5. között a Bálna Honvédelmi Központban, Budapesten.

A kortárs dán irodalom ismert alkotója, Janne Teller a magyar főváros irodalmi elismerését, a Budapest Nagydíjat veheti át, Románia Kulturális Minisztériuma a Budapesti Román Kulturális Intézettel együttműködve pedig egy különleges pavilonban és változatos programokon keresztül mutatja be a kortárs román irodalom sokszínűségét – mondta el Gál Katalin, a szervező Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének (MKKE) elnöke a program sajtótájékoztatóján, Budapesten.

(Folytatás a 4. oldalon)

Valós és képzeletbeli között

Stockholmi találkozás Jaeger Tibor grafikussal

Nagy Miklós Kund

Az ember csodalátni megy a nagyvilágba, aztán amikor ott van, mindig annak örül a legjobban, ami valamiképpen összekapcsolja az otthonával. Pár hete Stockholmban is úgy kerestem fel megannyi kivételes látnivalót, hogy közben ki ne maradjon az a tárlatnyitó, amelyen *Jaeger Tibor* lépett újabb grafikáival közönség elé. Idejében ott is voltunk a hatalmas területen fekvő világváros Kogas nevű centrumában, ahol a Galleri Lyktan látta vendégül 2025. szeptember 6. és 24. között a grafikus *Valós és képzeletbeli között* című egyéni kiállítását. Nyilván kölcsönös volt a viszontlátás öröme, neki is sokat számít, ha alkotói pályája egy ilyen állomásán otthoni művészeti író is jelen van.

– Stockholmban mostanáig nemigen volt kiállításom – mondotta, amikor leültünk beszélgetni. – A bevándorlók itt nehezen tudnak labdába rúgni. Ki kellett építenem egy bizonyos nemzetközi hírnevet ahhoz, hogy elfogadjanak. A honlapomon látottak alapján, a nagy biennálékon való szerepléseim nyomán galériákba már be tudok jutni, de egy nagyobb egyéni tárlatot megrendezni még mindig nehéz, több szempontból is. Itt, nem messze a lakhelyemtől, a galériában székelő kulturális egyesület fogadott szívélyesen. A mostani megnyitóra persze a stockholmi magyarság néhány jeles képviselője is eljött, jó ismerősök, barátok, de a legnagyobb elégtétel mégiscsak az, hogy szülővárosom, Marosvásárhely is képviselteti magát. Igaz, ti nem hi-

rendszeresen benevez a nagy, nemzetközi grafikai rendezvényekre. A Székelyföldi Grafikai Biennálén a kezdetektől szerepeltek munkái. Németországban, az Amerikai Egyesült Államokban is sikeresen pályázott ilyen részvételekre. 2025-ben a jereváni, illetve a várnai nemzetközi grafikai seregszemlékre fogadták be alkotásait. Marosvásárhelyen 2019-ben és 2022-ben mutatkozhatott be átfogó egyéni tárlaton. A Múza mindkét kiállítását bemutatta az olvasóknak, művészetét Gáspár Sándor elemezte, méltatta. A mostani stockholmi anyagban ugyanaz a – Vásárhelyen is felmutatott – valós és képzeletbeli világ közti lebegés gondolkodtatja el a nézőt, amely kritikus szemléletével vázol fel egy jobbulásra hivatott, változásokra érett, különös univerzumot.

– Az itt most kiállított legrégebbi munkám 2023-as keltezésű. A válogatott anyag kicsit színesebb mint a korábbi, annyi a változás. Ez a műfajom a pandémia idején alakult ki, Vásárhelyre is ebből vittem legutóbb. Abban nagyon sok volt a fekete és a szürke. Itt alátétben megjelennek a színek is. A vörös, a sárga például, de azért a fekete, szürke dominál. A technika maradt: szitanyomat és egyes technika. Lényegében digitális megoldás szitával. A munkák köznapmomentumból, jelenségből indulnak ki, egy embert vagy embercsoportot kiragadok, és teljesen új környezetbe helyezem át. Tehát átértelmezem a szituációt. De talán pontosabb, ha szándékaimat azzal a vallomással szemléltetem, amit a tavalyi budapesti tárlatomhoz

útján öltönek formát.” Mint a grafikában általában, ezekben is jól érzékelhető a társadalomkritika, dominál az aktualitás. De letagadhatatlan az irodalmi indíttatás is. Erre bizonyos munkák címe is utal.

– Így van. A *Visszatérés* című képem például Vári Attila *Volt egyszer egy város* című könyvéhez kötődik. Neki is volt egy városa, nekem is, az sajnos a valóságban már nem létezik. Pilinszky-idézet is felismerhető: „Milyen felemás érzések közt élünk...”, vagy „A pokol hetedik köre”... Megihletett Dürrenmatt műve is, az *Angyal szállt le Babilonba*. A kritikát szürreálisá tettem. Van, ahol az idézeteket átértelmezem, vagy kissé átigazítom, a kontextust módosítva adok új értelmet az üzenetnek. A kritikai élek így még inkább kiéleződnek. De a konkrét arcokat elkerülöm, a „hőseim” nem felismerhetők. Ez is egyfajta üzenet. Olyan világban élünk, ahol nem váljaljuk az arcunkat. Nem vállalunk felelősséget magunkért. Én azt látom, hogy az

Interjú Stockholmban (balról) Jaeger Tiborral. Kérdez N.M.K. 2025. szeptember 6-án
Fotó: Szaló Zsuzsa

emberek megjelentetnek magukról mindenfélét a Facebookon, az Instagramon stb., hogy ez vagyok én, de annak semmi köze a valósághoz. Az ehhez hasonló gondolatok jegyében fogant képeket és újabbakat is viszek majd Vásárhelyre, ha a jövőre tervezett kiállításom összejön.

Angyal szállt le Babilonba... Jaeger Tibor grafikája

Janne Teller és Románia az idei díszvendég

(Folytatás a 3. oldalról)

Hozzáette: a tavalyi díszvendég Franciaország volt, és a program sikerén felbuzdulva a magyarországi Francia Intézet úgy döntött, hogy új fordítói díjat alapít, ezzel ösztönözve a fiatalabb fordítói generációt a franciáról magyarra fordításra.

A fesztivál megnyitóján Matthieu Berton, a Francia Intézet igazgatója hirdeti meg a pályázati felhívást, és bemutatja a zsűri tagjait, akik a 2026-os díjazottat kiválasztják.

Jövőre a német nyelvű irodalom lesz a díszvendége az eseménynek, így elsősorban Németország, Svájc és Ausztria íróit hívják meg.

Ennek egy előfutára lesz Robert Menasse osztrák író előadása, aki Európa-trilógiájának második, *A bővítés* című kötetét mutatja be – mondta Gál Katalin. Az elnök felidézte, hogy a fesztivált húsz éven át a Millenárison rendezték meg, idén azonban a Bálna Honvédelmi Központba várják a közönséget. Gál Katalin arról is beszélt, hogy figyelemre méltó az érdeklődés a magyar könyvkultúra iránt, annak ellenére, hogy „számos könyvszakmát is érintő törvény komoly gáttját képezi a továbblépésnek”. Emellett megemlítette, hogy a fesztivál megrendezéséhez az MKKE nem kapott állami támogatást, annak ellenére, hogy nemzetközi rangú és költséges rendezvényről van szó.

Ioana Anghel, a Budapesti Román Kulturális Intézet igazgatója nagy megtiszteltetésnek nevezte országa díszvendég státuszát. Kiemelte: ez új dialógusok, új platformok nyitását jelenti a két ország számára, valamint lehetőséget teremt, hogy a magyar és a nemzetközi olvasóközönség jobban megismerhesse a kortárs román irodalmat.

Mint mondta, az elkövetkező napokban több mint harminc román író mellett műfordítók, kiadók, képző- és előadóművészek egyaránt bemutatkoznak a közönségnek, és igyekeznek párbeszédet teremteni a kultúrán keresztül az országok között. Jelen lesz

mások mellett Ioana Pârvulescu, Radu Vancu, Alex Donovici, Stejărel Olaru, Alexandru Vakulovski, Gabriela Adameşteanu, Demény Péter, Filip Florian, Ioan T. Morar, Moni Stanila, Andrei Dosa is.

Sinka Gabriella, a Scolar Kiadó marketingvezetője a Budapest Nagydíjról szólva kiemelte: ez a magyar irodalmi szcéna egyik legrangosabb kitüntetése, amelyet minden évben egy olyan szerzőnek ítélnek oda, akinek munkássága mind az irodalom, mind a közéleti diskurzus szempontjából fontos és meghatározó.

„Janne Tellerre mindkettő igaz, hiszen művei komoly erkölcsi és morális kérdésekkel foglalkoznak” – hangsúlyozta. Hozzáette, hogy a szerző sajtóösszege, hogy bár műveiben sok kérdést felvet, válaszokat nem ad rájuk, és az olvasóra bízta, hogyan ítéli meg egy-egy helyzet, döntés vagy karakter útját.

Janne Teller október 4-én pódiumbeszélgetésen Bombera Krisztinának mesél új könyvéről, a *Bűszke vagy rám, Joanna?* című regényéről, amelyben az olvasók egy dán ENSZ-diplomatát ismerhetnek meg, akit egy véletlen párizsi találkozás kétségbeesett kutatásra indít. A pódiumbeszélgetést követően dedikálásra is lesz lehetőség a BMC-ben.

Sinka Gabriella felidézte, hogy a szerző egyik legismertebb regénye, a *Semmi* 25 éve jelent meg, a *Minden* című regény pedig 20 éve. Az évfordulót a Scolar Kiadó a két kötet díszkiadásával ünnepli.

A Semmit megjelenése után Dániában és több nyugat-európai országban is először betiltották, egy évvel később azonban elnyerte a dán kulturális minisztérium Gyermekkönyvdíját, azóta kötelező olvasmány.

Az elmúlt évtizedekben világszerte több mint 1,7 millió, Magyarországon pedig több mint 40 000 példányban kelt el, és több mint 35 nyelvre fordították le.

Monológ, ahogy az ember... Jaeger Tibor grafikája

vatalosan kerültek ide, de nem olyan rég a honi művészközösséget is reprezentálva állított ki ebben a teremben Mana Bucur keramikumművész és a festő, grafikus Bíró Kálmán Enikő.

Jaeger Tibort néhány éve már megismerehették a marosvásárhelyi művészetkedvelők. Rég elment az országból. Magyarországi, angliai, finnországi hosszabb-rövidebb tartózkodás után telepedett le Svédországban, és igyekezett művészetét is elfogadtatni, megszerettetni az itteniekkel. Erre az utóbbi években lett mind nagyobb esélye, mióta

társítottam a Faludi Galériában, a Párbeszéd Házában: „Számomra nagyon izgalmas téma az ember. Grafikáim a társadalmi kontextusukból kiragadott emberek körül mozognak. A környezetükből kiragadva, azok – valós egzisztenciájukat megváltoztatva – szürreális vagy olykor groteszk hangot kapnak értelmezésben. Látszólag semleges élethelyzetek átértelmezése történik... Miként mondani szoktam, ezek a papír négy oldala közé behatárolt, bekeretezett gondolatok. Az emberi szabadsággal, méltósággal és hittel kapcsolatos tűnődéseim, nézeteim, amelyek a grafika

A Galleri Lyktan egy részlete a megnyitón

Fotó: Szaló Zsuzsa

Kiállítás Barcsay Jenő Művészeti anatómiájának rajzaiból

Zárulóban a Barcsay 125 emlékévé rendezvénysorozata. A festő egykori művészi indulásának színhelye, Marosvásárhely is gazdagítja a jubileumi megnyilvánulások sorát. Október 6-án, hétfőn 18 órakor a Bernády Ház emeleti galériájában kiállítás nyílik Barcsay híres *Művészeti anatómia* című könyvének rajzaiból. A világhírű kiadványban megjelentetett alkotásokról készült giclée-nyomatok a szentendrei Barcsay Jenő Képzőművészeti Alapítvány jóvoltából kerülnek a marosvásárhelyi közönség elé. Az eseményt és a válogatást dr. Egyed-Zsigmond Imre nyugalmazott egyetemi professzor és Nagy Miklós Kund művészeti író méltatja a megnyitón.

A Művészeti anatómia, az európai művészeti oktatás egyik legjelentősebb tankönyve 1953-ban, a Művelt Nép Könyvkiadónál 3000 példányban jelent meg. A könyv azon-

nal kelendő lett, elnyerte Az év legszebb könyve kitüntetését is, Barcsay Jenőt pedig Kossuth-díjjal jutalmazták érte – pedig konstruktív szemléletű, „modernista” művészetét az ebben az időben a szocialista realizmust kötelezően előíró művészetpolitika elutasította, festményeit sehol nem állíthatta ki. A Művészeti anatómiát az elmúlt évtizedekben 15 nyelvre fordították le (angol, finn, francia, holland, horvát, japán, kínai, lengyel, német – külön osztrák és német kiadásban – spanyol, orosz, svéd, és szerb), ezeken a nyelvterületeken a tankönyvet nem csupán a művészeti, de gyakran az orvosi képzésben is alkalmazzák. A hiánypótló kiadvány sikere nyomán kapott megbízást a mester további két művészeti tankönyv elkészítésére, 1958-ban az *Ember és drapéria*, majd 1966-ban a *Forma és tér* című kötetei kerültek a szakmai és a nagyközönség kezébe.

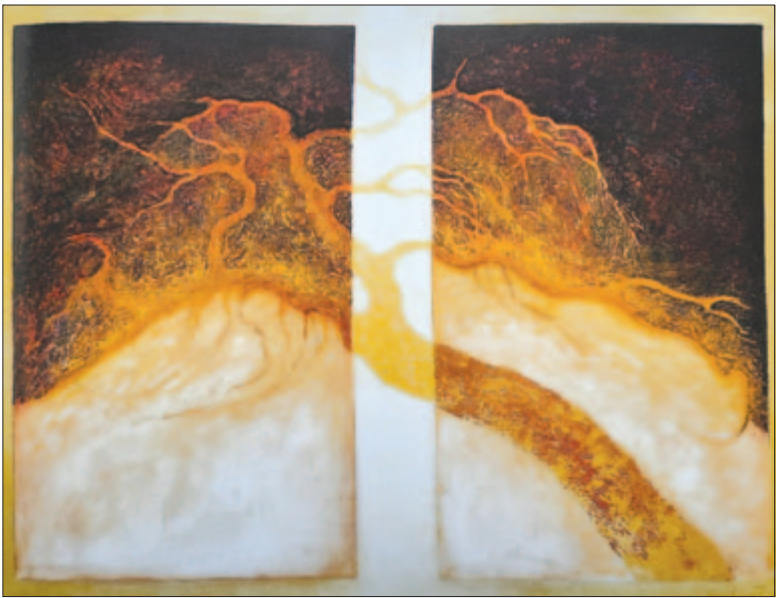

Újabb Magyar Örökség díjasok

2025. szeptember 27-én Budapesten a Ráday Ház dísztermében hét újabb Magyar Örökség díjas neve került be az így honoráltak nagykönyvébe. Az immár 113. ünnepélyes díjátadón is jól érzékelhetően jelen volt Erdély szelleme. A nagybányai Teleki Magyar Ház épenséggel az erdélyi szellemiség következetes hordozója, de mondhatni mindenik kitüntetett valamiképpen összehozható ezzel a sajátossággal. A nemrég elhunyt Potápi Árpád János nemzetépítő szolgálata épp úgy, mint a Magyar Tudományos Akadémia 200 éves teljesítménye, Szakács Imre László festőművész életműve, Dombóvári János és Lavotta János kamarazene-kara, Szakály Sándor történész munkája és a Solaris együttes zene-művészete. Az eltelt évek során mindenikükkel foglalkoztunk valamiképpen mellékletünkben is, de külön elégtétel a Múzsza-szerkesztő számára, hogy Szakács Imre művé-

szetére kiemelt figyelmet fordított. Jó tudni, hogy mindazt, amit a festőtől az elmúlt években közzétettünk, ilyen módon is igazolást nyert

most. Gratulálunk neki és persze a többi Magyar Örökség díjasnak is. A jókívánságokat tetézzük az életmű laudációját előterjesztő

Összekötő szálak ... Szakács Imre László festménye

Dimény Áron és Kacsó Edith kapja a Filmtettfeszt idei nagydíjait

Dimény Áron kolozsvári színművész kapja a 25. Filmtettfeszt Erdélyi Magyar Filmszemle Sárga Csikó díját, a Fám Erika-díjat pedig Kacsó Edith bukaresti újságíró veheti át ma, szombaton, a kolozsvári Győzelem moziban – közölték a szervezők pénteken az MTI-vel.

Közleményük szerint Dimény Áron 1999-ben a Kínai védelem című filmben debütált filmszínészként, az áttörést 2005-ben a Sorstalanság legfontosabb mellékszerepe, a főszereplő életét megmentő Citrom Bandi megformálása jelentette a karrierje számára.

Játszott a Mansfeldben, a Kalandorokban, A vizsgában, az Oscarra nevezett Post mortemben, főszereplőként volt látható az Europolisban Corneliu Gheorghijă felkérésére, és játszott a Valahol Palilulában című Silviu Purcărete-film-ben.

Az utóbbi években a Libertate és az Elfogy a levegő című filmekben, valamint a Tündérkert című tévésorozatban láthatták a nézők.

Mint hozzátették, szívesen játszik diákfilmekben is: sok kolozsvári egyetemista köszönheti neki vizsgamunkája egy-egy szereplőjét, de szerepelt diák-Oscarra jelölt SZFE-diplomafilm-ben is.

Kacsó Edith a nagyváradi Ady Endre Sajtóképzőintézetben szerzett újságírói diplomát, és 2003 óta a Román Televízió bukaresti magyar szerkesztőségének tagja. A közszolgálati televíziózás mellett készít dokumentumfilmeket, és szívesen ír. 2000 óta a Filmtett folyóirat külső munkatársa, az elmúlt 25 évben írt kritikát és körképet a mozik és a filmforgalmazás helyzetéről, alkotói portrét és beszámolót fesztiválokról. Különösen értékesek és magyar nyelven sokszor egyedülállóak a román filmalkotókkal készített interjúi – olvasható a méltatásban.

A díjakat október 4-én a 17.30 órakor kezdődő díjátadó ünnepségen adják át a kolozsvári Győzelem mozi színpadán. A 25. Filmtettfeszt Erdélyi Magyar Filmszemle október 1-5. között zajlik Kolozsváron és 16 további helyszínen. A program megtalálható a filmtettfeszt.ro honlapon.

Kacsó Edith szerkesztő

Dimény Áron színművész

Forrás: Filmtettfeszt honlapja

Sipos Endre művészetfilozófus néhány kiragadott gondolatával is.

„Szakács Imre László szellemvonalakat, szellemvonal-szövedéket fest. Érdemes az ecsetvonásai útján elindulni.

Képei mind a hat irányban nyitottak: előre-hátra, jobbra-balra, felfelé-lefelé. Egy hetedik irány is létezik festészetében, mely a régi Szentendrei Művésztelep öreg fáinak, szimbolikus formáinak mélyére vezet bennünket. Ez a felroppenő madarak szellemútja. A teljes színskálát alkalmazza. A sötét hideg liláktól a ragyogó meleg arany felületekig tart a sor. Egy-egy képéről tragédia, szomorúság, neuralgikus feszültség sugárzik; másokon pedig diadalmas, örömteli felszabadultság.

Képein felmerülnek a lét és nemlét kérdései, a sötétség útvesztői, kötélrancos jelenvaló-létünk pillanatai, hosszan elnyúló kedélyállapotunk téri alakzatai: mindez fegyelmezett vonal- és színhangzásokkal realizálódik. Vaskosan konkrét szimbólumok variációival

találkozunk. Permanens félelmeink is formát öltenek. Mintha az egyetemes létet szorongatná valami.

Képei szólnak a beavatásról, a megtisztulásról, a misztikus tudáshoz való eljutásról, az életből a halálba való átlépésről, a visszatérésről, a ködképekről és a láthatatlanná válás folyamatáról, a fények és színek kapcsolatáról, a lélekmadár égbe szállásáról, a levegő és a tűz egyesüléséről, s még folytathatnám a felsorolást. (...) De ami mindenképpen méltóvá teszi számára az eddig felsoroltak mellett az elismerést, azt a szakrális festészet megújításáért tett lépései indokolják. (...) Az ima vizuális nyelvre való lefordítására csak olyan festő-gondolkodó vállalkozhat, aki az egyetemes és keresztény szimbólumokat egyéni stílusban, a modern festészet képi kifejezési eszközeivel képes kivetíteni. Különös vizuális zeneiség sugárzik ezekből a kompozíciókból. A kép és a szó, a kép és az ige egysége tisztán érvényesül.” (N.M.K.)

Kusztos Endre 100

Százéves lenne az immár egy évtizede tragikusan elhunyt művész, aki alkotóként és emberi személyiségevel is a legkedveltebbek közé tartozott. Emlékét nagyon sokan megőrizték, kedves városában, Szovátna ma is úgy beszélnek róla, mintha napjainkban is köztük lenne. Születésnapján, szeptember 27-én kiállítást nyitottak neki a nevét viselő emlékházban és képzőművészeti galériában. E grafikával ismételtlen a tárlat felkeresésére biztatjuk a művészetkedveket.

Kusztos Endre grafikája

Forrás: Facebook

Támogatók:

Vajda György második könyvének címe *Keresztutak* lett volna, ha ez a cím már nem lett volna foglalt. Ezt a címet azonban több amerikai mű viseli; a népszerű Danielle Steel 1982-es Crossings című regényét Keresztutak címmel fordították magyarra. 2021-ben jelent meg Jonathan Franzen chicagói családregényfolyamának első kötete magyarul ugyanezzel a címmel, és készült ilyen című színdarab is az Egyesült Államokban. Nálunk, az Erdély Tv Krisztus keresztútjára utalva jegyez ezen a címen műsort, amely a széles és keskeny út, azaz a krisztusi értelemben vett jó élet kérdéskörével foglalkozik.

Keresztutakon lett tehát Vajda György nemrég megjelent könyvének a címe. Utazással kapcsolatos a cím, mint első novelláskötetének címe, *Az utolsó vagon*. A vonat ebben a könyvben is több ízben felbukkan, olykor drámai módon elrohog. Adott egy fiú, Tibi és hat, azaz hét lány. A kötet hátsó borítóján keresztet képez a hét lánynev: Juli, Csilla, Andrea, Ramóna, Anna, Krisztina, Barbara. Tibit és a lányokat kusza sorsszerűség kapcsolja egybe. Őket követhetjük a könyv – műfaját tekintve leginkább kisregény – lapjain, amint életük döntő állomásaihoz érkeznek, amint külső és belső utak ágaznak szertesztét előttük, amint elindulnak, és járnak a látható és láthatatlan utakon, amint viselik testi és lelki megpróbáltatásaitak, míg betelik sorsuk: révbe jutnak, boldogulnak, vagy ellenkezőleg: homályba tűnnek, elpusztulnak. Már ahogy ez lenni szokott a valóságban, az életben. Gyermekkor, iskola, érettséggel lepecsételt ajtó az önállóságnak és a felnőttkornak nevezett létbe, pályaválasztás, párválasztás, újabb ajtó a döntések, hibák, sikerek, csa-

Kiss Zsuzsánna

lódások, elvárások, nosztalgiák és kompromisszumok porondjára. Vajda György hősei sorsuk keresztútján járnak a Ceașescu-éra, majd a rendszerváltozás utáni Erdélyben. [...]

A hetvenes évek Romániája általában nem sok szabadságot, nem sok utazást engedélyezett állampolgárainak. A Keresztutakon hősei mégis folyton úton vannak, kitörni vagy csak szabadságon megnyilvánulni szándékoznak, lázadnak, csúszkálnak, bukdácsolnak, bajba jutnak, menekülnek, lefele süllyednek, felfele kapaszkodnak, olykor stagnálnak, olykor átalakulnak – sokszor a szigorú államrend, máskor a puszta véletlen irányítja lépteiket. A kamaszos lázadás hamar bajba sodorja őket, vagy ha megússzák, egy-egy önpusztító szenvedély fogságába kerülnek. Vajda György könyvében fiúnak lenni, lánynak lenni, szülőnek lenni, nőnek vagy férfinak: egyformán nehéz sors, amikor a puszta túlélés a tét, és állandó az egyéni és a kisebbségi létben a kollektív rettegés. Hogy nehogy már az iskolában valami álamellenes csínyen kapják az embert. Hogy nehogy listára kerüljön. Hogy nehogy fel kelljen adnia álmait, terveit. Pedig a rettegés légkörében könnyebben megtörténhet, amitől fél az ember. Ugyanakkor, az 1989-as szabadulás nem hozza, nem hozhatja el a Kánaánt. A Keresztutakon tíz fejezetét kerettörténet szegélyezi. Fialat lány keresi érettebb férfi bátorítását, hazafelé tartva az esti utcán. Ebből az alaphelyzetből utazunk vissza a szocialista Románia marosvásárhelyi mindennapjaiba, hogy sok egyéni és közösségi traumán át elérjünk a

Keresztutakon

2010-es évekig. A regény helyszíne tehát a hajdan virulásnak indult kisváros üres üzleteivel, dermesztően hideg lakásaival, végtelen soraival kenyérért, húsért, tojásért, benzinért. A város, ahol a Cementlapok áhított szabadságába belesikolt egy-egy vonat, ahol hajnalban a még sötét osztálytermek és az őszi betakarításos munka zsvaja sem rejtí el a kamaszok felnőttéi gondjait, magányát, tanácstalanságát. Ahol a szülők mindig elfoglaltak, és bár ösztetart a kisebbség en bloc, a céltalanság és jogfosztottság közállapota, a szegénység, az általános bizalmatlanság légköre már-már megmérgezi az isteni erényekhez – hithez, szeretethez és reményhez – ragaszkodó családok légkörét.

Milyen volt tegnap, és milyen lett mára az élet Romániában, Marosvásárhelyen? Vajda György kisregényében folyton magunkra ismerhetünk. Tudjuk, Platón *Államában* a jó élet tartozékai a sarkalatos erények; ezek a bátorság, a bölcsesség, a mértékletesség és az igazságosság. Mindezek csak gyéren jelennek meg szervezőelvként a hősök körülményeiben és boldogságkeresésében. Amikor „recsegett és ropogott a rendszer”, félelmek, elhallgatások, titkok, hazugságok és tehetetlen lemondások mérgezték az öntudatra ébredni akaró ifjak és általában mindenki életét. Ezért fájdalom, amikor a sikeres felvételire, illetve a külföldre házasodás tervére készülődés miatt Juli és Tibi nem tudják megízlelni az első szerelem élményét, inkább lemondanak, kitérnek a kapcsolódás és az ezzel járó

kecskét szinte minden felszegei tartott.

*

Mi a tanulság?

A Szóló szóló tanulságának magyarázatára egyetlen fiúcska merészkedett. Felállt, és elmesélte, hogy van az a szilvákert odafenn a kőszikla alatt, azt rendesen dézsmálta egy atyafi a közeli tanyáról. Mindig vitt pálinkát, berügott, ette rá a szilvát, s leveizelte a földre rázott termés maradékát. De még oda is ibrikálta a böndő büdösét.

Mikor estefelé felébredett, rettenetes éhséget érzett, s rendre szedgette fel a szilvákat, mondván „E’ se pisis, e’ se kákás!”

S mind így. Amíg szagot nem fogott a medve, s attól kezdve kámpec a szilvának. Csak medvepisis és medvekákás csemege jutott a bátyónak, de azokkal sosem dicsekedett.

*

Elekes kölcsőnpohara

Elekes Ferencnek hosszú élet jutott, idén március negyedikén rúgta el a kilencvenet; de nemcsak kedvelte, hanem sújtotta is a sorsa. Betegségek és balesetek vették el minduntalan kedvét az élettől. Leggonoszabb csapás mégis olyanoktól érte, akikről felismerve, hogy szeke-rükön fenn az emyő, de nincsen kas, nem hallgatta el a véleményét. A kutyaviadalokon edzett debattőrök azonnal visszavágtak, a legaljasabb vádakkal árasztva el a köpősjajtót.

Ez a szemtelen és gonosz magatartás persze nem keserítette el, de jobbnak látta sündisznóállásba vonulni. Nem figyelt a cselédkultúra lovagjainak kupacairól propagált locsogásokra.

Hiszen ezeknek az fáj, ami nekik nincs. Vagy az, hogy kiderült: lopnak.

nővekedés kísérlete elől. Szívbeteg-koló, hogy a főhősnek azt a tanácsot adja az édesanyja, hogy soha ne táruлькоzzon ki lelkileg senki előtt sem, mert a besúgórendszer éberen figyel és manipulál mindenhol mindenkit. A mindentudó elbeszélő azt állítja, hogy ezért „őszintén is hazudtak egymásnak az emberek”. Ami pedig az ellazulni mégiscsak képes, de a tabuk és titkok mentén teherbe ejtett Csillával történik, az még jobban szíven üti az olvasót. A tizenkettedikesen teherbe ejtett Csillát szülei félelmükben nem képesek megvédeni, hanem a csak titokban végezhető, nem eléggé „korrekt” abortusszal halálba kergetik leányukat. Ilyen élmények birtokában kell a főhősnek a hosszú – nem az egyetemi bejutást követő enyhébb – bakaságra készülnie. Vakmerő kísérletbe fog tehát, nekimegy egy barátjával a zöldhatárnak. Amikor felhangzik az „Állj, vagy lövök!” parancs, egyik fiút golyó találja, a másik visszafele menekül... A további stációk még keservesebbek. Tibiből nem lehet orvos, a konzervgyárba kerül, ott nő fel a jó-ságos, de kegyvesztett igazgató mellett, ott gyarapodnak feketelistás bűnei, és ott ismerkedik meg Andreával, a lelkes, álmodozó és művészi tehetségű lánnyal, akit aztán éppen 1989 enyhe karácsonyán készül eljegyezni. Már a gyűrűk is megvannak. Miután börtönbe kerül, és jól elverik, mert szidta a rendszert, és nem akar együttműködni a titkosszolgálattal, mégis kiszabadítják, és forradalmárként ünneplik. Az eljegyzés mégsem sikerül, mert Andrea ott van a nagysebeni tüntetők között, és a szeku-

Plagizálnak. Nincs életművük. Frici úrnak pedig van. Velem is nagyon „szókimondó” volt; mintha mindig borostás volna az álla.

Levelezésünk arról tanúskodik, hogy talán óvni akar, félt valamitől, s azért nem kímél. Egyszer aztán meglepett, de nagyon. A Népújság 2021. január 15-i számában jelent meg ez az írása:

*

Bölöni bora

Bölöni Domokosnak mindig van bora. Nem sok. De van. Ahol bor van, ott igazság is van. Ha nem is sok, de van. Már az is igazság, hogy a Bölöni nevében sok az ő betű és sok az o betű. De ezeket a betűket nem ő találta ki, csak viseli. Ha akarja, le is vetheti, mert nem az ő igazi igazságai. De jó, hogy nem veti le, mert az ő neve így igazi.

A Bölöni borában másféle igazság van. Olyan igazság, amire ő jött rá, a saját tapasztalatából.

*

Megiszik egy pohár bort, és azt mondja: „Ez a bor nem jó. Tudom, hol termett, ismerem azt a hegyoldalt, de ez a bor meg van bolondítva. Nem szeretem, ha egy bor meg van bolondítva. Kérek egy másikat.

Adnak Bölölinek egy másik pohár bort, ugyanabból az üvegből. Megissza, és azt mondja, ez már valamivel jobb. De mintha ez is egy kicsit meg lenne bolondítva. Kérek egy másikat. Töltenek Bölölinek ugyanabból az üvegből harmadszor is egy pohárral, amire az mondja, na, ez már jobb. Sokkal jobb. Ismerem azt a hegyoldalt, ahol ez a bor termett, olyan jó borok lesznek ott, hogy azokat nehéz elrontani. Az illatukról föl-

sok lelővik... Innen kezdve a kisregény felgyorsul, még zaklatottabb világot ábrázol. A rendszerváltozás általános kiútalan értékvesztésének mocsarában dagonyázhatunk a keresztutakon járó hősök oldalán. Csalók, üzerek és a tőkefelhalmozás meg az állam újabb gépezetei, hálózatai lopják el a valódi változások reményét. Főhősünk leépipül, az alkoholba menekül. Itt kezdődik a kisregény mesei happy endes fordulata: felbukkan az óvodáskori barátnő, Ramóna. S miközben bonyolultan és szaggatottan szövődik Tibi és Ramóna egymásra találása, a társadalmi változások durva korrupciót, társadalmi szétesést, erkölcsi kilátástalanságot hoznak, nem pedig a hazudott boldog közállapotokat.

A legkényesebb pontján a történetnek a főhős egyrészt tanulni kezd és felépip, másrészt érzelmi káoszba kerül, majd gyáva és kényelmes magánalkut köt a szép új világban. Hogy Annát, majd Krisztinát a megszokás és a részvét vagy valamiféle bölcsesség jegyében fogadja-e el, azt döntse el az olvasó. Találkozhatunk Marosvásárhely alvilágával és gazdasági elitjével, a játékautomaták és bárók bűnterhes farkastörvényeivel. És miközben lassan beszívároგ a „fejlettebb Nyugat fogyasztói világának elembertelenítő hatása”, az egyes emberekből kezdenek kioldódni a mértékletesség és igazságosság gátlásai, durva nyeregsévgýű, elvakult önzés hatalmasodik el a magán- és a közéletben egyaránt... Hogy a párhuzamos keresztutak mégis találkoznak-e a regény végén? Igen, de ez a végső pártalálás már nem Marosvásárhelyen történik.

Vajda György Keresztutakon című kisregényét szívesen ajánlom minden érdeklődő olvasónak.

ismerem a jó borokat, mert van nekik bukéjuk! Ezzel kellett volna kezdeni már az elején, de ti nem tudjátok, mit jelent, ha egy bornak van bukéja!”

*

Eléggé öreg vagyok ahhoz, hogy elismerjem, az én életem is olyan, mint a Bölöni bora. Gyermekkorom nem volt, játékaimat a boltban hagyták a szüleim, hogy el ne romoljanak. Háború jött, utána szárazság, csak a villámok cikáztak az égen, eső sehol. Teltek az évek, kiittam életem keserű poharait, de más életet nem kérhettem senkitől, mert az az egyetlen életforma szabott rám.

Most ott vagyok, ahol Bölöni, a harmadik pohárnál.

Majdnem annyit éltem már, mint apám, aki vénségére rájött, hogy az élet jó, s szép a világ.

Van neki bukéja. A Bölöni harmadik poharának a bora az én apám kora.

*

Mocskotée, mocskotár...

Elkértem Elekestől a szöveget, hadd legen a könyv előszava. És elkértem címnek azt is, hogy A HARMADIK POHÁR, 2021, Juventus.

Közben megfejtettem a címet is, hiszen ott volt mindvégig a gyerekek válaszain, legalább négyen írták, hogy Mocskotár. Ez volt, amin egy éjszakán át gyötörtem az agyam, illetve az agyam vele kínzott kegyetlenül. Abban a faluban mocskotának mondták, s mondják tán ma is: a muskotályszőlőt.

Visszatérve Elekes Ferencre: nem hiszem, hogy megengedhet magának egyetlen korty bort is.

Nekem pedig tiltott nedű mindenik pohár. A mocskotárt kivéve, de azt, mint a vágyott örökkévalóságot: csak papíron szagolgotam.

Kutyanyelv (17)

Bölöni Domokos

Mocskotár
Szent Mihály lova nem kedvel engem. Összebumburnyákolta bennem az időt, kitörölt valamit az emlékezetemből. Korábban is voltak hasonló jelek: egy-egy névnél blokkolt memóriám, de rendszerint jártam egyet, és mire visszaértem a masinához, gond nélkül folytathattam az írást.
Szokatlan zárlat volt. Két nappal korábban szólót vásároltunk, finomat, és nem győztem dicsérni, még az illatát is.
Az éjjel (melyiken?) azt álmodtam (?) hogy erről a szőlőről írok valamit, mert ez volt mindig is a kedvencem, a kedvencünk, hiszen gyermekkoromban sem termett meg minden bokorban, csak a legjobb gazdáknál nőtt egy-két sornyi, annak a gyümölcsét pedig még télen is, aszott állapotában, igen ritka ünnepen tették az asztalra.
Egész éjjel harcban álltak hadaim. Feleségem állig betakart, de lázam harmincnylócra hágott, torkom bera-gadt, tompa fájdalom lüktetett homlokomban...
Szerencsére a hányinger elkerült. Szakorvostól ajánlott erős gyógyszer-ek játékony hatására várva „vizio-náltam” mindenfélét, de a szőlő neve, mint valami fagyba öntött dilibogyó, bár mindvégig a nyelvem hegyén csücsült, a magasságos fennvalónak sem akaródzott kiköpődni.
Eredménytelenül izzadtam át az éjszakát.
*
Szóló szőlő
Eszembe jutott egy régi történet, Móra Ferenc <i>Szóló szőlő</i> című kis

KÖZLEMÉNY

a Szászrégenben, a Petru Maior utca 38. szám alatt található, földterületből és a Patria mozi épületéből álló ingatlan nyilvános versenytárgyaláson történő koncessziós bérbeadásáról

1. Az engedélyező neve és székhelye: Szászrégen önkormányzata, Szászrégen, Petru Maior tér 41., Maros megye, adószám: 3675258, irányítószám 545300, telefon/fax: 0265-511.112, 0265-512.542, e-mail: office@primariareghin.ro.

2. Általános információk a koncesszió tárgyáról, különös tekintettel a koncesszióba adandó ingatlan leírására és azonosítására:

Az ingatlan 1503 négyzetméter alapterületű telekből és a 983 négyzetméter alapterületű Patria mozi épületéből áll, összesen 1586 négyzetméter beépített területtel, amely Szászrégenben, a Petru Maior utca 38. szám alatt található, telekkönyvi száma: 55079/ Szászrégen, az ingatlan-nyilvántartásban 55079, 55079-C1 számú kataszteri számmal szerepel, és Szászrégen település közvagyonához tartozik. A koncesszió a helyi tanács 2025. 08. 27-i 154. számú határozata alapján kerül megkötésre, amelyet a helyi tanács 2025. 08. 24-i 183. számú határozata módosított, és az 57/2019 számú kormányrendeletnek a közigazgatási törvénykönyvre vonatkozó, módosított és kiegészített rendelkezéseinek megfelelően kerül végrehajtásra.

3. A pályázati dokumentáció beszerzésének helye:

A pályázati feltételek (az eljárási adatlapot és

úrlapokat tartalmazzák) a pályázók számára a Köz- és Magántulajdon-kezelési, Kataszteri Osztályon (24. sz. iroda) állnak rendelkezésre, e-mailben az office@primariareghin.ro címre küldött kérelem vagy a közönségtájékoztatási irodában benyújtott kérelem alapján. A dokumentáció ára 50 lej, amely készpénzben fizetendő az intézmény pénztárában (1. sz. iroda) vagy a Szászrégeni Kincstárnál megnyitott RO15TREZ47721360214XXXXX számú számlára. A dokumentáció díja nem visszatéríthető.

4. A pályázati részvételi garancia értéke.

A garancia értéke 2638 lej.

A részvételi garancia készpénzben fizethető be a városháza pénztárában (1. szoba) a Köz- és Magántulajdonkezelési, Kataszteri Osztály (24. sz. iroda) által kiállított fizetési bizonylat alapján, vagy banki átutalással a Szászrégeni Önkormányzat RO68TREZ4775006XXX000106 számú bankszámlájára, a Kincstárnál, a fizetés tárgyként megjelölve: „Részvételi garancia a szászrégeni Patria mozi koncessziójának nyilvános versenytárgyalásán”.

5. A kikiáltási ár.

A versenytárgyalás minimális kikiáltási ára 7327 lej/hó, és a nyertes ajánlatot minden pénzügyi év elején az inflációs rátához igazítják. A jog-

díjat az ANEVAR által hitelesített szakértő értékelt jelentése alapján határozzák meg.

6. A pontosítások kérésének határideje: 2025. október 14., 15 óra.

7. Az ajánlatok benyújtásának határideje és helye:

2025. október 21., 9.30 óra, Szászrégen önkormányzatának székhelye, a közönségtájékoztatási iroda. Az ajánlatokat egyetlen eredeti példányban, két lezárt borítékban kell benyújtani: egy külső és egy belső borítékban.

8. Az ajánlatok bontásának időpontja, helye: 2025. október 21., 10 óra, Szászrégen önkormányzata, Petru Maior tér 41. szám, Maros megye, 1. emeleti tárgyalóterem.

9. A vitás ügyek elbírálására jogosult bíróság neve, címe, telefonszáma, faxszáma és/vagy e-mail-címe, valamint a bírósághoz fordulás határideje:

Marosvásárhelyen a törvényszék közigazgatási peres osztálya, 1918. December 1., 250–254. szám, telefon: 0265-260-323, fax: 0265-267-856, e-mail: tr-mures-reg@jus.ro.

10. A jelen árverési hirdetménynek az illetékes intézményekhez történő továbbításának dátuma:

2025. 09. 29.

Kárp György 80 – gálaest és könyvbemutató a Kultúrpalotában

Gálaesttel és könyvbemutatóval készül megünnepelni a 80 éves Kárp Györgyöt a Maros megyei önkormányzat, az RMDSZ, a Juventus Kiadó és a Pro Novum Kulturális Egyesület. A Kárp György 80 című ünnepséget október 9-én, csütörtökön este 6 órától tartják a Kultúrpalota Kistermében.

Barátai és tisztelői szervezik meg a 80. életévét betöltött Kárp György megünnepelését. A népszerű színészt és egykori igazgatót, társulatvezetőt a Kultúrpalota Kistermének színpadján láthatja újból a közönség; a mindmáig aktív művész Nagy István mikrofonjánál mesél, egykori és jelenlegi pályatársai – Györffy András, Kovács Levente, Nagy István, Szélyes Ferenc – mellett lép fel, énekel, jeleneteket ad elő. Zongorán Szócs János, az Autostop MS billentyűse kíséri.

Az ünnepélyen bemutatják Szucher Ervinnek a hatvanéves pályafutást maga mögött tudó, közkedvelt színészről írt *Kárp György – Vidám hétköznapi és szomorú vasárnap* között című életrajzi könyvét. Ebben Kárp gyermekkori csínytevéseitől a Sinkovits Imréhez fűződő barátságáig, a futballpályán elkövetett durvaságoktól a marosvásárhelyi színházból való kikopásáig, a múlt rendszert kijátszó cselektől az 1990 utáni politikai játszmáig számos témáról mesél. A könyvben megszólalnak egykori és jelenlegi kollégái, munkatársai, olvashatók korabeli

kritikák, és több mint száz archív felvétel segítségével feleleveníthető a vásárhelyi színjátszás hozzá kötődő utóbbi fél évszázada. A belépés az eseményre ingyenes. Mivel az előadásról nyilvános televíziós felvétel készül, a szervezők arra kérik a közönséget, idejében foglalja el a helyét.

MAROS MEGYEI TANÁCS
PRO NOVUM KULTURÁLIS EGYESÜLET
JUVENTUS KIADÓ

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALOK bármilyen kőművesmunkát, külső, belső festést és tetőjavítást. Tel. 0749-644-922. (26730)

BÁRMILYEN típusú tetőfedést, kisebb javításokat, külső-belső munkálatokat vállalok. Tel. 0721-064-036. (26642)

VÁLLALUNK: cserépforgatást, szigetelést, festést, kerítéskészítést, kisebb javítást, saját anyagból is, kerti takarítást. Nyugdíjasoknak 20% kedvezmény. Tel. 0756-254-087, 0756-459-611, János. (26681)

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádigosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelékelhordást, kertek takarítását. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (26688)

VÁLLALUNK tetőjavítást, szigetelést, meszelést, festést, tetőfedést, kisebb javítást saját anyagból is. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0754-300-481, Attila. (26682)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájdalommal és szeretettel emlékezünk az iszlói születésű **RÉTHI BENEDEKRE** halálának évfordulóján. Hiánya pótolhatatlan családja számára. Nyugodjon békében!

Felesége, gyermekei és unokái. (26694)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szerető feleség, édesanya, nagymama, dédnagymama, anyós, rokon, barát, szomszéd,

CSULAK ILDIKÓ
született Tóth

életének 82. évében, rövid szenvedés után megpihent. Drága halottunkat 2025. október 4-én 13 órakor kísérvük utolsó útjára a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, pihenése csendes!

A gyászoló család. (26741)

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, testvér, rokon és szomszéd,

özv. **BÍRÓ JOLÁN**
szül. **VARRÓ JOLÁN**

életének 76. évében hosszú szenvedés után csendesen megpihent.

Utolsó útjára 2025. október 6-án 13 órakor kísérvük a marosvásárhelyi református sírkertben. Eméke legyen áldott, nyugalma csendes!

Gyászoló szerettei. (26745-I)

OPTICA
OPTOFARM

SZEMÜVEGLENCSE-
KEDVEZMÉNY
EGYETEMISTÁK
SZÁMÁRA

-20%

2025. október 1. - november 30.
között a készlet erejéig

Marosvásárhely

STÍLUS ÉS KÉNYELEM – MIND EGY HELYEN!

*További részletek az üzletekben vagy www.optofarm.ro

ÉT
ERDÉLY TV

ÜZENET
SZERETETTEL
VASÁRNAP 13:30

ÜZENJEN ÖN IS
ERDÉLY LEGNÉPSZERŰBB
KÍVÁNSÁGMŰSORÁBAN!

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
 - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- Prefektúra - 0265/266-801
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907
- Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110
- Procardia Egészségügyi Központ
 - Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087
 - Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646
- Optika-Optofarm
 - 0265/212-304
 - 0265/312 436
 - 0265/250-120
 - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Dora Optics
 - 0733-553-976
 - 0733-553-976

- DIGI - 0365/400-401 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
 - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid
 - 0265/200-928
 - 0800/800 928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
 - közönségszolgálat - 0265/208-888
 - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- halottszállítás - 0758-047-604

Méltányos reklámdíj fejében
állandó szereplője lehet
a FONTOS TELEFONSZÁMOK
rovatnak.
Várjuk jelentkezését
a 0265/268 854-es telefonon.

ARADI VÉRTANÚK EMLÉKNAPJA

OKTÓBER 6.
SZÉKELY VÉRTANÚK EMLÉKMŰVE
17.00 ÓRA

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

RADIO
KOZO

ONLINE STREAMING